

10.11.2025

VN/31771/2025

Erityisasiantuntija Ilona Latsa

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS METSÄHALLITUKSEN ERÄIDEN JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN SUORITTEIDEN MAKSUISTA VUOSINA 2026 JA 2027

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027 (jälj. *asetus*). Voimassa oleva ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista (96/2024) annettiin 22.2.2024 ja se on voimassa vuoden 2025 loppuun. Maa- ja metsätalousministeriön 7.12.2023 antama asetus eräiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista (1072/2023), jossa säädetään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvien tehtävien maksuista, on vastaavasti voimassa vuoden 2025 loppuun.

Asetus annettaisiin valtion maksuperustelain 8 §:n 2 momentin nojalla. Asianomainen ministeriö päättää, mitkä ministeriön ja hallinnonalan muiden viranomaisten suoritteet tai suoriteryhvät ovat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhvästä maksu määrätään omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein.

Asetuksessa ehdotettaisiin joitakin muutoksia voimassa olevaan asetukseen nähden. Keskeisimmät muutokset olisivat, että lupa hirvenajoon metsästyksen yhteydessä sekä maastoliikennelupaa koskevaa muutoksenhakua varten erikseen annettava kirjallinen päätös siirrettäisiin omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Lisäksi henkilökohtaiset uraluvat ja perhekohtaiset uraluvat siirrettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviin suoritteisiin. Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu maastoliikennettä koskeva aluekohtainen kiintiöpäätös poistettaisiin asetuksesta. Myös retkeilyn palveluvarustuksen käytöstä perittävien korvausten perusteita selkiytettäisiin asetuksessa.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026 alkaen ja se olisi voimassa 31.12.2027 saakka.

Perustelut

1 Asian tausta

Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 24 §:n 1 momentin mukaan Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin liittyvien suoritteiden maksujen määräämisestä, viivästyskorosta, maksujen perinnästä ja toimivallasta maksuista päätettäessä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Valtion maksuperustelain 8 §:n 2 momentin mukaan asianomainen ministeriö päättää, mitkä ministeriön ja hallinnonalan muiden viranomaisten suoritteet tai suoriteryhvät ovat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhvästä maksu määrätään omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein.

Metsähallituksesta annetun lain 1 §:n mukaan Metsähallitus on maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa ja sen hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Ympäristöministeriö tulosohjaa Metsähallitusta julkisten

hallintotehtävien osalta toimialallaan. Lain 19 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat ja valvovat toimialojensa osalta Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoitoa siten kuin virastojen ja laitosten toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta erikseen säädetään.

2 Nykytila ja sen arviointi

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluvia Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä ovat muun muassa lakisääteisten luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojelua varten hankittujen alueiden, erämaa-alueiden sekä luonnonsuojelutarkoituksiin varattujen alueiden hoito ja niiden käytön ohjaus, luonnonsuojelualueiden hankinta osittain, kulttuuriomaisuuden vaaliminen, luonnon virkistyskäyttöön liittyvien palvelujen tuottaminen sekä maastoliikenneasiat. Pääosa luonnonsuojeluun ja luonnon virkistyskäyttöön liittyvistä Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä ei ole maksullista ja ne rahoitetaan valtion talousarviossa ympäristöministeriön pääluokkaan sisältyvällä määrärahalla.

Metsähallitus tuottaa ympäristöministeriön toimialaan kuuluvia maksuperustelain 4 §:ssä tarkoitettuja maksullisia julkisoikeudellisia ja liiketaloudellisesti hinnoiteltuja suoritteita.

3 Ehdotus ja sen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Taulukossa 1 on esitetty ympäristöministeriön toimialaan kuuluvista Metsähallituksen maksullisista suoritteista kertyneet tulot vuodelta 2024 sekä alustavat arviot vuosille 2025–2027. Ympäristöministeriön toimialaan kuuluviksi tuloiksi on laskettu tulot kaikilta suojelu- ja virkistysalueilta. Tulot on jaoteltu julkisoikeudellisiin ja liiketaloudellisesti hinnoiteltuihin suoritteisiin. Tuloarvioissa 2026–2027 on huomioitu asetusmuutoksen vaikutus julkisoikeudellisten suoritteiden muutoksesta liiketaloudellisesti hinnoitelluksi suoritteeksi. Julkisoikeudellisina suoritteina olleiden uralupien tulot ovat hyvin pieniä, ja suurin osa tuloista kertyy liiketaloudellisista suoritteista, kuten puun myynnistä, vuokrauksesta ja opastuspalveluista. Ennusteiden mukaan ennallistamistoiminnasta syntyvät puun myyntitulot vähenevät vuosina 2026–2027.

Taulukko 1.

Ympäristöministeriön toimialaan liittyvät suoritteet (1000e)	Toteuma 2024	Ennuste 2025	Alustava arvio 2026	Alustava arvio 2027
Julkisoikeudelliset suoritteet	164	165	5	5
uraluvat	161	160		
luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat	3	5	5	5
Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	7,907	4,955	5,222	4,865
uraluvat			160	176
maastoliikenneluvat	87	100	100	100
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	2,073	2,100	2,142	2,185
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	845	880	860	860

puun myynti (ennallistamisalueilta ym.)	3,529	1,100	1,500	1,100
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	343	260	250	250
pääsyliput ja museokortit	517	330	190	190
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	48	35	30	30
asiantuntija- ja suunnittelupalvelut	300	100	100	100
muut liiketaloudelliset suoritteet	253	150	150	150
Yhteensä	8,070	5,120	5,227	4,870

Asetusehdotuksen vaikutus kustannusvastaavuuslaskelmiin

Asetusehdotuksessa esitetty uralupien hinnoitteluperiaatteen muutos julkisoikeudellisesta suoritteesta liiketaloudellisesti hinnoiteltavaksi suoritteeksi ei merkittävästi vaikuta taloudellisiin laskelmiin vuositason tulojen ollessa varsin vaatimattomat kokonaistuloihin nähden. Luonnonsuojelulain ja sen nojalla annettujen säädösten perusteella annettujen lupien vuosikohtaiset määrät ovat pieniä ja hankalasti ennakoitavissa, joten niiden taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu asetuksen valmistelussa. Helmi-ohjelman rahoitus ja tavoitteet vaikuttavat ennakoituihin puun myyntituloihin. Vuosina 2025–2027 ennallistamispuun myynnin ennakoidaan vähentyvän edellisvuoden tasosta.

Taulukossa 2 esitetään julkisoikeudellisten ja liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat vuosina 2024 ja 2025. Julkisoikeudelliset suoritteet tuottivat vuosina 2024 ja 2025 vain vähäisiä tuloja (noin 164 000–165 000 €). Vuonna 2024 julkisoikeudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannuksiin vaikutti henkilöstön työpanoksen kohdentuminen aikaisempaa enemmän maksuttomien lakisääteisten lausuntojen valmisteluun sekä urien ylläpitoon liittyvien palveluostojen siirtyminen kilpailutusten vuoksi vuodelle 2025, mikä johti korkeaan kustannusvastaavuuteen 118 000 € (355 %). Vuonna 2025 toteutetaan välttämättömiä reittien ylläpitoon liittyviä kunnostuksia, jotka näkyvät kustannusrakenteessa palveluostojen määrän lisääntymisenä. Vuosien 2024 ja 2025 kustannusvastaavuuslaskelmat eivät sisällä reittien korjauksesta ja rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia, joita ei ole pystytty merkittävässä määrin toteuttamaan nykyisellä tulotasolla. Vuonna 2023 toteutetussa MOKEMA- hankkeessa moottorikelkkaurien korjausvelan arvioitiin olevan n. 1,5 miljoonaa euroa. Liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden toteutuneet korkeat tuotot suhteessa kustannuksiin johtuvat ennallistamistoiminnan myötä syntyneestä puukaupan ylijäämästä. Kustannusvastaavuus vuonna 2024 oli 2 110 000 € (134 %). Puun markkinahinta on ollut viime vuosina korkea ja tuotot ylittäneet korjuusta aiheutuneet kustannukset. Vuonna 2025 ennallistamistoiminnan puutulojen ennakoidaan vähenevän merkittävästi. Tulojen väheneminen johtuu paitsi lauhan talven aiheuttamista korjuuiden peruutumisista, myös ennallistettavien kohteiden puuston määrästä. Samaan aikaan uusien tietojärjestelmien poistot alkavat rasittamaan kuluvan vuoden ennustetta, mikä osaltaan vaikuttaa kustannusvastaavuuden laskuun -1 144 000 € (82 %).

Taulukko 2.

Ympäristöministeriön toimiala (1000e)	Julkisoikeudelliset suoritteet	Julkisoikeudelliset suoritteet	Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet
	2024 Toteuma	2025 Ennuste	2024 Toteuma	2025 Ennuste
TUOTOT				

Maksullisen toiminnan myyntituotot	164	165	4,997	1,925
Maksullisen toiminnan muut tuotot			3,330	3,130
Tuotot yhteensä	164	165	8,326	5,055
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11	4	207	242
Henkilöstökustannukset	8	9	1,265	1,654
Vuokrat			240	223
Palvelujen ostot	19	91	2,906	2,085
Muut erilliskustannukset	2	67	635	542
Erilliskustannukset yhteensä	41	171	5,253	4,745
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	4	4	547	569
Poistot	2	29	417	886
Osuus yhteiskustannuksista yht.	5	32	964	1,454
Kokonaiskustannukset yhteensä	46	204	6,217	6,199
KUSTANNUSVASTAAVUUS	118	-39	2,110	-1,144
Kustannusvastaavuus, %	355 %	81 %	134 %	82 %

Taulukossa 3 esitetään liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen ja kustannusten arviot vuosille 2026 ja 2027. Arvioiden perusteella uudella asetuksella ei ole olennaista vaikutusta liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuteen. Arvion mukaan tuotot vähenevät hieman, kun taas kustannukset säilyvät lähes ennallaan. Henkilöstökuluissa on huomioitu uuden TES- ratkaisun vaikutus palkkatasoon. Suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Tietojärjestelmiin liittyvät poistot ovat merkittävin syy siihen, että maksuasetuskaudella kustannukset ylittävät tuotot.

Taulukko 3.

Ympäristöministeriön toimiala (1000e)		
Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	Alustava arvio 2026	Alustava arvio 2027
TUOTOT		
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2,170	1,770
Maksullisen toiminnan muut tuotot	3,152	3,195
Tuotot yhteensä	5,322	4,965
KOKONAISKUSTANNUKSET		
Erilliskustannukset		

Aineet, tarvikkeet ja tavarat	325	331
Henkilöstökustannukset	1,571	1,580
Vuokrat	124	141
Palvelujen ostot	1,866	1,498
Muut erilliskustannukset	545	537
Erilliskustannukset yhteensä	4,430	4,087
Osuus yhteiskustannuksista		
Tukitoimintojen kustannukset	560	556
Poistot	834	834
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1,394	1,389
Kokonaiskustannukset yhteensä	5,824	5,476
KUSTANNUSVASTAAVUUS		
(tuotot - kulut)	- 502	- 511
Kustannusvastaavuus (%)	91 %	91 %

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetus on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Asetusehdotus on lausunnoilla xx-xx osoitteessa lausuntopalvelu.fi.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa maksuasetusta vastaavalla tavalla, että asetuksessa säädetään ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista.

2 §. *Omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin omakustannusarvon mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista.

Julkisoikeudellisista suoritteista peritään maksu, joka vastaa keskimäärin suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia eli suoritteen omakustannusarvoa, ellei muunlaiseen hinnoitteluun ole perusteita. Suoritteen omakustannusarvo muodostuu pääosin vakituisen ja osa-aikaisen henkilöstön palkka-, hallinto- ja yleiskuluista sekä asiakkuushallinnan hoidosta (asiakastutkimukset, asiakastyytyväisyys- mittaukset, tuotekehitys, markkinointi, myynti ja viestintä). Lupasuoritteissa suoritteen tuottaminen käsittää hakemusten käsittelyn ja luvan tai päätöksen valmistelun ja antamisen.

Asetuksen 2 §:n 1 kohdassa säädettäisiin omakustannushintaisiksi lupapäätökset, joita annetaan hakemuksiin poiketa luonnonsuojelulain ja sen nojalla annettujen suojelualueiden perustamissäädösten rauhoitussäännöksistä. Näiden lupien hintoja nostettaisiin vastaamaan niihin käytettyä työmäärää ja osa suoritteista siirrettäisiin asetuksen 3 §:n omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin lupa-asiakkaan oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi.

Kohdassa 1 säädettäisiin malminetsintään annettavista lupapäätöksistä, joista monet koskevat Lapin luonnonsuojelualueilla tehtävää laaja-alaista malminetsintää. Tällaisten lupien valmistelu on työlästä, koska se voi usein edellyttää mm. maastokatselmuksia ja usean henkilön työpanosta. Lupien ja päätösten maksua korotettaisiin 1240 euroon (aiemmin 500 €) vastaamaan paremmin niihin käytettyä työtä 20 työtuntiin saakka, jonka jälkeen ylimenevä osuus laskutetaan tuntityönä 60 €/h.

Kohdassa 2 säädettäisiin geologiseen tutkimukseen annettavista lupapäätöksistä, ja ne siirrettäisiin omaksi kohdaksi verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen. Hintaa korotettaisiin 520 euroon vastaamaan niihin käytettyä keskimääräistä työaika (8 h).

Kohdassa 3 säädettäisiin teiden, vesikulkuväylien, rakennusten tai rakennelmien rakentamiseen ja kunnossapitoon annettavista lupapäätöksistä, jotka tulevat sovellettaviksi etenkin erällä vanhoilla luonnonsuojelualueilla, joiden rauhoitussäännökset on annettu ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulakia. Mikäli kysymyksessä on luvan uusiminen eli päättynyt lupa uusitaan olosuhteiden ja ehtojen säilyessä ennallaan eikä luvan uusinta muutoinkaan vaadi olennaisia lisäselvityksiä, voitaisiin luvan käsittelystä periä alhaisempi 100 euron käsittelymaksu aikaisemman 200 euron käsittelymaksun sijaan.

Asetuksen 2 §:stä poistettaisiin voimassa olevan asetuksen pykälän 1 momentin 2 kohta maastoliikenteeseen liittyvistä julkisoikeudellisista suoritteista. Asetuksesta poistettaisiin voimassa olevan asetuksen 2 §:n kohdat 2 a) ja 2 b), sillä uralupien myynti on verrattavissa muiden valtion maiden käyttöoikeuksien luovuttamiseen. Kyseiset kohdat siirrettäisiin asetuksen 4 §:ään liiketaloudellisin perustein hinnoiteltaviksi. Myös muut urien ulkopuolelle myönnettävät maastoliikenneluvat ovat voimassa olevassa maksuasetuksessa liiketaloudellisesti hinnoiteltavia. Uraluvat myönnetään Metsähallituksen ylläpitäville moottorikelkkaurille, eikä moottorikelkkaurien maastossa tapahtuvia rakennus- ja ylläpitokustannuksia voida kattaa nykyisillä lupatuloilla.

Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohta koskien muutoksenhakua varten annettavan maastoliikenteen aluekohtaisen kiintiöpäätöksen maksua poistettaisiin kokonaan asetuksesta, sillä kiintiöpäätöstä ei aseteta enää nähtäville muutoin kuin sähköisesti.

Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu erillinen kirjallinen päätös maastoliikennelupaa koskevaa muutoksenhakua varten siirrettäisiin 3 §:n omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin, sillä mikäli päätös hinnoiteltaisiin omakustannusarvoa vastaavaksi, tulisi päätöksen hintaa nostaa. Hinnan nostaminen ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista lupa-asiakkaiden oikeusturvan varmistamiseksi. Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana, jos siihen oikeudenhoitoon liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä.

Poikkeuksena 2 §:n 3 kohtaan voidaan pitää porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain (986/2011) 87 §:n mukaisia luontaiselinkeinon harjoittajille myönnettäviä maksuttomia lupia luontaiselinkeinotukikohtien sijoittamiseen sekä kolttalain (253/1995) 9 §:n mukaisia kolta-alueella asuvalle koltalle tarvittaville paikoille myönnettäviä maksuttomia lupia poro-, metsästys-, kalapirttien, kalakellarien sekä varastosuojien sijoittamiseen. Kyseisten rakennusten ja rakennelmien sijoittamisen maksuttomuudesta on säädetty edellä mainituissa laeissa.

3 §. *Omakustannusarvoa alemmat julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin omakustannusarvoa alemmina perittävistä julkisoikeudellisista suoritteista.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuriin liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä.

Asetuksen 3 §:n 1 momentissa säädettäisiin omakustannushintaa alemmiksi lupapäätökset, joita annetaan hakemuksiin poiketa luonnonsuojelulain ja sen nojalla annettujen suojelualueiden perustamissäädösten rauhoitusmääräyksistä sekä maastoliikennettä koskevista julkisoikeudellisista päätöksistä.

Kohta 1 koskisi lupaa poistaa luonnonsuojelualueelta riistaeläinlajin yksilö. Tämän suoritteen maksu olisi jatkossa 200 euroa, kun se voimassa olevassa asetuksessa on säädetty olevan 50 euroa. Nostosta huolimatta suorite jää alle omakustannusarvon, sillä päätökset edellyttävät erityisen paljon taustaselvityksiä.

Edellä tarkoitettu lupa perustuu luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohtaan, jonka mukaan suojelualueen hallinnasta vastaava viranomais voi antaa suojelualueella luvan poistaa sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöitä, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta. Säännös voi tulla sovellettavaksi esimerkiksi hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumisessa, harmaahylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisessä sekä ympäristölle vaaraa aiheuttavien karhu- ja susiyksilöiden poistamisessa.

Lainkohdassa tarkoitettu lupaharkinta voi edellyttää laajaa valmistelua ja asiantuntijaselvityksiä, jolloin omakustannushinta voi nousta korkeaksi. Koska tällaisissa luvissa on kyse yleisen edun tai omaisuuden turvaamisesta, on tarkoituksenmukaista määrätä luvasta perittävä hinta omakustannushintaa alemmaksi. On huomattava, että tässä tarkoitettun luvan saaja tarvitsee toimintaan metsästyslakiin (615/1993) perustuen myös metsästysoikeuden haltijan luvan sekä Suomen riistakeskuksen luvan, jotka kummatkin ovat maksullisia.

Kohdassa 2 säädettäisiin hirvenajoon metsästyksen yhteydessä myönnettävän lupasuoritteen maksuksi 200 euroa, kun voimassa olevassa maksuasetuksessa vastaava suorite on 100 euroa. Hirven ja valkohäntäpeuran ajo on uudessa luonnonsuojelulaissa (9/2023) säädetty valtion luonnonsuojelualueilla mahdolliseksi ilman erillistä poikkeamislupaa luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdassa. Kyseistä säädöstä sovelletaan kansallis- ja luonnonpuistojen ohella valtaosaan valtion muista luonnonsuojelualueista luonnonsuojelulain 52 §:n perusteella. Luonnonsuojelulain uudistus on vähentänyt tällä tavoin merkittävästi tarvetta erillisten hirvenajolupien myöntämiseen. Mikäli luonnonsuojelualueeseen ei sovelleta em. pykälää, edellyttää hirvenajo kyseisellä alueella luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin nojalla tai ennen vuotta 1996 perustettujen valtion luonnonsuojelualueiden perustamissäädösten nojalla annettavan poikkeamisluvan. Tällaisen poikkeamisluvan laatiminen edellyttää hirvenajon osalta vastaavaa työmäärää kuin muut saman 51 §:n perusteella myönnettävät poikkeamisluvat. Tästä syystä näiden lupien hinnat on nähty asetuksessa perusteltuna yhdenmukaistaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maksuttomista suoritteista poikkeuksena 1 momenttiin. Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan jättää perimättä, jos siihen on esimerkiksi ympäristönsuojeluun tai koulutustoimintaan liittyvää perusteltua syytä.

Maksuttomaksi päätökseksi säädettäisiin momentin 1 kohdassa lupa tai päätös tieteelliseen tai opetustarkoitukseen. Tieteelliset tutkimukset edesauttavat suojelualueiden tiedon keruuta ja sitä kautta niiden

hoitoa. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin maksuttomaksi lupa tai päätös vierasperäisen tai haitallisesti lisääntyneen eliölajin vähentämiseksi. Vierasperäisten tai haitallisesti lisääntyneiden eliölajien poisto edesauttaa suojelualueiden suojelutavoitteiden toteutumista, minkä vuoksi suoritteiden maksut voidaan jättää perimättä. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin maksuttomaksi myös luonnonsuojelualueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottoon myönnetty lupa tai tehty päätös. Luonnonsuojelualueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottoon myönnettävistä suoritteista ei eläinsuojelullisista syistä ole tarkoituksenmukaista periä maksua.

4 §. *Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet.* Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin Metsähallituksen maksullisista julkisiin hallintotehtäviin liittyvistä suoritteista, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein. Suoritteiden maksullisuuden määrittelyssä on otettu huomioon, mitä maksuperustelain 4 ja 5 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi suoritteiksi maastoliikenneluvat kelkkailu-urille ja kelkkailu-urien ulkopuolelle sekä maastoliikenteeseen liittyvät yritys- ja ryhmäluvut. Maastoliikennelain 4 §:n 1 momentin mukaan moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikkua eikä sitä saa pysäyttää tai pysäköidä maastossa maa-alueella ilman maanomistajan tai haltijan lupaa. Kelkkailu-urien ja kelkkailu-urien ulkopuoliset maastoliikenteeseen oikeuttavat luvat, mukaan lukien lumettoman ajan maastoliikenneluvat, hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein ottaen huomioon luvan käsittelystä ja palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset.

Asetuksessa olisi erikseen mainittu ryhmille ja yrityksille myönnettävät maastoliikenneluvat, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein ja myönnetään ryhmäkohtaisesti. Ryhmäluvalla tarkoitetaan motorisoituun matkailuyritystoimintaan myönnettävät erilliset maastoliikenneluvat. Kuntalaisen oikeus käyttää kotikuntaansa kuuluvaa, Metsähallituksen hallinnassa olevaa aluetta maastoliikennelain (1710/1995) mukaiseen maastoliikenteeseen on Metsähallituslain 24 §:n perusteella maksutonta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi varaustuvan, vuokratuvan ja muun varattavan tai vuokrattavan taukopaikan käyttömaksu. Varaustuvat on tarkoitettu retkeilyä, luontomatkailua ja luontoon tutustumista edistäväksi palveluvarustukseksi. Varaustupa eroaa maksuttomasta autiotuvasta siten, että retkeilijä voi varata sieltä petipaikan etukäteen. Varattavat taukopaikat, vuokratuvat ja -kodat sijaitsevat useimmiten erämaa-alueilla tai kansallispuistossa. Varaustupien tapaan ne palvelevat retkeilyä, luontomatkailua ja alueisiin tutustumista. Varustetaso on vaatimaton, mistä syystä käyttömaksutkin ovat verraten alhaisia.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ja rakennelmien vuokraus ja muu käyttöoikeuden luovutus liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi. Vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia valtion maa- ja vesialueille tehdään asiakkaille rakennusten, rakenteiden ja rakennelmien sijoittamiseen ja/tai käyttöön. Käyttöoikeuksien luovutuksiin sisältyvät myös erilaiset Metsähallituksen maanomistajana antamat suostumukset.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi retkeilyn palveluvarustuksen käyttö yritystoiminnassa ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa järjestäjä perii asiakkailtaan pääsy- tai osallistumismaksun. Mikäli tapahtuma tukeutuu Metsähallituksen ylläpitämään retkeilyn palveluvarustukseen ja reitteihin, ja tapahtuman järjestäjä kerää osallistumis-/ pääsymaksua tai on muuten luokiteltavissa toiminnaksi, jonka pääasiallinen tarkoitus ei ole järjestää maksutonta toimintaa, peritään palveluvarustuksen käyttökorvaus retkeilyn palveluvarustuksen käytöstä.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön hallinnassa olevien asuin- ja liikehuoneistojen vuokraus sekä muu huone-, kokous- ja esitystilojen käyttö hinnoiteltavaksi liiketaloudellisin perustein.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin ennallistamis- ja hoitotoimenpiteistä luonnonsuojelusuojelualueilta ja muilta suojelukohteilta kertyvän puun myynnin hinnoittelusta. Luonnonsuojelualueiden ennallistamis- ja hoitotoimenpiteistä kertyvä puutavara myydään markkinahinnalla.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi opastuspalvelut ja -tuotteet. Niillä tarkoitettaisiin tavanomaisen opastuksen, neuvonnan ja tiedotuksen ylittäviä opastuspalveluja ja tuotteita sekä erilaisia julkaisuja, lehtiä tai muita vastaavia tuotteita. Luonnonsuojelun ja retkeilyn edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus, neuvonta ja tiedotus ovat kuitenkin Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön tavanomaiseen toimintaan kuuluvana maksutonta, eikä siihen sovelleta maksuasetusta.

Kun kunta tai muu yhteistyöorganisaatio osallistuu luontokeskuksen toiminnan rahoittamiseen, katsotaan luonnonsuojelun ja retkeilyn edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus, neuvonta ja tiedotus rahoittajan tilaamaksi maksulliseksi suoritteeksi. Tällaista myyntiä on esimerkiksi Suomen luontokeskus Haltiassa, jonka ylläpidon rahoittavat pääosin pääkaupunkiseudun kunnat.

Pykälän 1 momentin 8 kohdassa säädettäisiin ympäristökasvatuksen ja luonto-opetuksen edistämiseksi tuotetut palvelut ja tuotteet liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi. Ympäristökasvatus ja luonto-opetus ovat Metsähallituksen luontokeskusten keskeisiä tehtäviä. Palvelujen kysynnän rakenne asettaa osaltaan rajoitteita täysin liiketaloudelliselle hinnoittelulle. Ympäristökasvatuksen ja luonto-opetuksen yleiseen edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus ja neuvonta koulujen ja päiväkotien ryhmille sekä muille toiminnan vaikuttavuuden kannalta tärkeille sidosryhmille on Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön tavanomaiseen toimintaan kuuluvaa ja näin ollen maksutonta.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltaviksi asiantuntija- ja suunnittelupalvelut. Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin luettavat asiantuntija- ja suunnittelupalvelut käsittävät sekä ydintoimintaan että sitä tukeviin tehtäviin liittyvää osaamisen myyntiä. Maksullisena toimeksiantona toimitettavat asiantuntija- ja suunnittelupalvelut hinnoitellaan keskimääräisen työn tunti- tai päivähinnan mukaisesti lisättynä toimeksiannosta aiheutuneiden erilliskulujen osuudella.

Pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi jäljenteet ottaen huomioon, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 34 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentin 11 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi muutkin kohtia 1–9 vastaavat palvelut ja suoritteet.

Pykälän 1 momentin 12 kohdassa säädettäisiin ulkopuolisen tahon tilauksesta toteutettavien tietoaineistojen luovutus liiketaloudellisesti hinnoiteltavaksi. Luovuttamisella tarkoitettaisiin pyynnöstä tai tilauksesta tapahtuvaa tietoaineistojen irrottamista ja luovuttamista. Pääsääntöisesti Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hallinnoimat tietoaineistot ovat paikkatietoaineistoja. Tällaisista luovutuksista peritään yleensä irrottamismaksu, jonka suuruus vastaa vähintään tarvittavasta aineiston irrottamistyöstä aiheutuneita kustannuksia.

Metsähallituksella ei toistaiseksi ole omia avoimia tiedon lataus- tai rajapintapalveluja, mutta tavoitteena on kehittää tällaisia lähivuosina.

Voimassa olevan asetuksen 4 §:n 2 ja 3 momentin mukaiset poikkeukset poistettaisiin maksuasetuksesta, sillä maastoliikenneluvat ovat liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita, eikä maastoliikenteestä voida katsoa olevan maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisia ympäristönsuojelullisia hyötyjä. Tämän vuoksi maastoliikennettä ei voida kytkeä suoraan tutkimuslupien maksuttomuuteen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin 12 kohtaan. Tietoaineistojen luovutuksesta ei perittäisi maksua, jos tietoaineistojen luovutus liittyy viranomaisten väliseen tai sen luonteiseen kansalliseen tai kansainväliseen yhteistyöhön tai velvoitteisiin, perustutkimukseen, opetustarkoituksiin tai Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimeksiantoihin tai sen yhteistyöhankkeisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin 4 kohtaan. Palveluvarustuksen käytöstä ei perittäisi maksua, jos kyse on maksuttomasta tapahtumasta, maksuttomasta retken järjestämisestä tai oppilaitoksen päiväretkestä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin informatiivisesti, että maksuttomalla tapahtumalla tai retkellä tarkoitetaan myös tapahtumaa, jossa tapahtuman järjestäjällä on oikeus periä osallistujilta pääsy- tai osallistumismaksu, jolla katetaan tapahtuman järjestäjän omat välttämättömät kustannukset.

5 §. *Muut maksulliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin muista maksullisista suoritteista. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tiedon esille hakemisesta ja 3 momentissa tarkoitettusta tiedon antamisesta kopiona tai tulosteena perittävistä maksuista päättää Metsähallitus noudattaen, mitä mainitussa pykälässä säädetään.

Lähtökohtana maksun määräämisessä on kustannusvastaavuuden periaate. Maksua ei kuitenkaan peritä esimerkiksi silloin, kun asiakirjasta annetaan tietoja suullisesti, asiakirja annetaan viranomaisen luona luettavaksi ja jäljennettäväksi tai kun sähköisesti tallennettu asiakirja lähetetään tiedon pyytäjälle sähköpostitse. Maksua ei peritä myöskään silloin, kun pyydetyn asiakirjan antaminen kuuluu viranomaisen neuvonta-, kuulemis- tai tiedotusvelvollisuuden piiriin. Asiakirjan antamisesta viranomaisen luona luettavaksi voidaan periä maksu asiakirjan esille hakemisesta, jos asiakirja ei ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen käytössä olevan asiakirjaluokittelun eikä asiakirjan tunnisteen avulla taikka sähköisesti ylläpidetystä rekisteristä sen hakutoimintojen avulla.

6 §. *Viivästysseuraamukset.* Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin voimassa olevaa maksuasetusta vastaavasti, että asetuksessa säädettyjen maksujen viivästysmaksusta ja viivästyskorosta säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja valtion maksuperusteasetuksessa (211/1992). Metsähallituksen julkisoikeudellisten suoritteiden maksut eli asetuksen 2, 3 ja 5 §:ssä tarkoitettut maksut ovat sellaisia julkisia maksuja, joita verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettu laki (706/2007) koskee, ja ne ovat suoraan ulosottokelpoisia.

7 §. *Erinäiset säännökset.* Asetuksen 7 §:n 1 momentti sisältää säännökset varaustuvan, vuokratuvan ja muun varattavan tai vuokrattavan taukopaikan varauksen tai vuokrauksen muuttamisen tai peruuttamisen kuluista. Peruuttamista tai muutosta koskevan maksun suuruus määräytyy kulloinkin voimassa olevien Metsähallituksen Luontopalvelujen varausehtojen mukaisesti.

8 §. Voimaantulo. Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026 ja olemaan voimassa 31.12.2027 saakka. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että suoritteesta, jota koskeva asia on vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

6 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026 ja olemaan voimassa 31.12.2027 saakka.

LUONNOS